

Samenvatting/ Management Summary Innovatiecontract Topsector Agro&Food

Inleiding:

De Topsector Agro&Food is de stabiele motor van de Nederlandse Economie, in totaal genereert de sector € 48 miljard aan toegevoegde waarde, Nederland is na de VS de nummer 2 in de wereld qua exportpositie. Met dit innovatiecontract gaat de Topsector Agro&Food zijn ijzersterke uitgangspositie duurzaam versterken.

Het innovatiecontract Agro&Food levert voor het eerst een compleet overzicht van alle Agro&Food publiekprivate samenwerkingsverbanden (PPS-en) in Nederland op het gebied van kennis en innovatie. Het omvat de inzet van honderden bedrijven, vele kennisinstellingen en vele PPS verbanden. De thema's en kennistrjecten zijn opgeleverd door bedrijven, regionale kennisclusters, onderzoek en onderwijsinstellingen, brancheorganisaties en kunnen rekenen op een breed draagvlak.

Inzet op toegevoegde waarde, gezondheid en duurzaamheid:

Het innovatiecontract is vorm gegeven langs de drie belangrijkste kansen die in de Topsectoragenda Agro&Food zijn geïdentificeerd. Economische kansen en oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen gaan hierbij hand in hand. Dit zijn:

- 1) Meer met minder: door duurzame innovatieve voedselsystemen
Inzet op innovaties die "groen en groei" van BV Nederland letterlijk mogelijk maken, door efficiëntieslagen, duurzame veehouderij, valorisatie van reststromen en mest, biobased economy en markt & keten innovaties.
- 2) Hogere toegevoegde waarde: door innovatiefocus op gezondheid, duurzaamheid, smaak en gemak
Onder dit thema vallen thema's als gezond ouder worden, gewichtsbeheersing, hart- en vaat gezondheid, herformulering gericht op zoutreductie. Maar ook grondstofflexibiliteit, eiwitinnovaties, verpak en bewaartechnologie, en inzichten in de consumentenvraagstukken.
- 3) Internationaal leiderschap: door export van producten en geïntegreerde systeemoplossingen.
Oplossingen voor uitdagingen op het gebied van voedselproductie, logistiek en consumptie die binnen de eerste twee thema's ontwikkeld zijn kunnen een bijdrage leveren aan voedselzekerheid vraagstukken over de gehele wereld. Hierbij dient een vertaalslag te worden gemaakt, waarbij ontsluiting van kennis een belangrijke rol speelt.

Bovenstaande kansen zijn uitgewerkt in totaal 11 hoofdthema's waarlangs programmering zal plaatsvinden.

Significant meer committent van bedrijfsleven, forse consolidatieslag

De omvang van het startkapitaal aan PPS-en waarmee in 2012 wordt gestart is € 195 mln, waarvan 61% publiek, 31% privaat wordt gefinancierd en 8% door EU en regio's. Binnen de thema's zijn ook diverse nieuwe initiatieven naar voren gebracht, waarbij vanuit de private kant commitments zijn aangedragen van 116 M€. Dit is zeer substantieel afgezet tegen de researchintensiteit van de sector van 0,3% o.b.v. toegevoegde waarde (CBS). Dit is commitment van zowel multinationals, MKB (+) bedrijfsleven en productschappen. Hiermee kan het bedrijfsleven de ambitie om de private investeringen in PPS-en naar 2015 te verdubbelen meer dan waarmaken.

Een hoofddoelstelling in het innovatiecontract is de vele PPS-en meer in samenhang te programmeren en zoveel mogelijk te clusteren in een beperkt aantal TKI's. Er zullen drie nieuw te vormen TKI's op het gebied van Duurzame Agro&Food keten, Eiwit Competence Centre en Product/Proces/Consument worden opgezet. Daarnaast hebben de thema's een plek binnen de vernieuwde programmering van de twee bestaande TKI's TopInstituut Food and Nutrition en Carbohydrate Competence Centre. Een breed samenwerkingsverband op excellent niveau op het gebied van Food, Cognition & Behaviour wordt nog verder uitgewerkt. Crossovers met andere topsectoren worden optimaal benut.

Valorisatie: cruciaal onderdeel van de kennisketen

Analyse van de financiering van de kennisketen laat zien dat vooral op het gebied van valorisatie de publieke investeringen fors terug zullen lopen richting 2015. Met name voor het MKB zullen enkele cruciale instrumenten verdwijnen. Binnen het innovatiecontract wordt een uitgewerkt voorstel FND+ gepresenteerd plus een AgroFood Fonds waarin een revolverend fonds voor MKB bedrijven (inclusief agro) zal worden opgezet. Daarnaast worden activiteiten georganiseerd en geboden voor ontsluiting van kennis, haalbaarheidsstudies en kennismakelaars. Gezien de belangrijke rol van de regionale economische clusters, vooral ten aanzien van valorisatie in het MKB en Human Capital, bouwt de Topsector Agro&Food aan een optimale synergie met regionale en lokale overheden. Bij het stimuleren van ondernemerschap zal de aandacht uitgaan naar regionale netwerkorganisaties, platforms, valleys en campussen.

Internationaal

Nederland heeft traditioneel een voortrekkersrol bij diverse internationale kennistrjecten. Inzet is dan ook om samen met de overheid te werken aan een verdere internationale versterking via de belangrijke Europese programma's zoals Horizon 2020, JPI's Healthy Diet for a Healthy Life, FACCE en de KIC FoodBest. Verwachting is dat 25 % meer Europees budget aangetrokken kan worden, mits de overheid voldoende matching faciliteiten biedt. Op het internationale vlak wordt daarnaast een actieagenda opgesteld om in PPS verband te werken aan kansen en oplossingen voor internationale voedselvraagstukken. Deze agenda zal zich richten op zowel opkomende economieën als partnerlanden op het gebied van ontwikkelingssamenwerking. Verwachting is dat in het voorjaar 2012 deze agenda gereed zal zijn.

Afspraken met kennisinstellingen en leveranciers

De Nederlandse kennisinstellingen op het gebied van Agro&Food, waaronder WUR/DLO, TNO en RUG horen tot de top van de wereld. Bij de totstandkoming van het contract is daarom intensief overleg geweest met deze en diverse andere kennispartijen. De Topsector Agro&Food vraagt aan NWO, TNO, DLO de volgende inzet:

NWO:

- Opzetten van een nieuw Agro&Food thema voor de ondersteuning van fundamentele kennis binnen topsectoren Agro&Food en ondersteuning van de internationale dimensie
- Actieve participatie in nieuwe PPS op het gebied van Food, Cognition & Behaviour
- Inzet oplopend naar € 20-30 miljoen om de excellente fundamentele kennisontwikkeling te waarborgen en om doorontwikkeling van fundamentele kennisbehoefte van bijv. TIFN te kunnen voorzien.

TNO:

- Focus van de programmering op de 11 kennis en innovatiethema's, met name op het gebied van gezondheid en consument in den brede.
- Inzet huidige budget (€ 14,7 miljoen) met naar verwachting een extra inzet op de bovenstaande thema's als het private commitment zich aandient.

DLO:

- Stapsgewijs complete programmering van € 51 miljoen (incl. Tuinbouw en Uitgangsmaterialen) in te zetten richting vraagsturing bedrijfsleven en actieve participatie in TKI's
- In het voorjaar van 2012 al voor € 5-10 miljoen volgens de nieuwe systematiek te gaan werken.

Inzet van overheid binnen Topsector Agro&Food

Naast bovenstaande budgetten voor kennisontwikkeling zijn diverse generieke (fiscale) instrumenten beschikbaar gesteld. De Topsector Agro&Food rekent erop dat het kabinet deze instrumenten zo zal inrichten dat door diverse (MKB+) ondernemingen in de sector optimaal gebruik gemaakt kan worden van dit instrumentarium.

Bij de door de overheid voorgestelde verhouding van 60% publiek en 40% privaat voor TKI's en de forse groeiambitie van de private partijen, ontstaat een flink tekort bij de publieke middelen. Aangezien innovatie essentieel is voor zowel de economische groei als voortgang op belangrijke maatschappelijke thema's is de Topsector Agro&Food bereid om de komende jaren te groeien naar

50/50 verhouding publiek/privaat in het innovatiecontract. Daarbij wordt van de overheid verwacht dat toekenning van bovenstaande kennisbudgetten daadwerkelijk gerealiseerd zullen worden. Daarnaast dient een oplossing te worden gevonden om de essentiële functionaliteiten op het gebied van valorisatie en kennisontsluiting richting MKB overeind te houden.

De Topsector Agro&Food vraagt tevens aan de overheid:

- Opzet - samen met het bedrijfsleven - van een Innovation Support Office in Q1 2012 voor verdere uitwerking en uitvoering van het innovatiecontract plus borging van onafhankelijke en transparante vraagsturing en besluitvorming.

- Doorrekening - samen met het bedrijfsleven - van de de (fiscale) instrumenten zodat voor 1 maart bekend is wat de consequenties zijn voor de inzet van zowel bedrijfsleven, overheid als kennisinstellingen en er concrete toezeggingen gedaan kunnen worden.

- Faciliteren van het opzetten van het revolving fonds AFF (minimale omvang € 50 mln, 50% overheid) en behoud essentiële functionaliteiten vanuit FND+ voor valorisatie zoals kennisontsluiting, makelaarsrol, stimulatie van valorisatie op het primaire bedrijf en innovatieversnelling trajecten.

- Waarborgen van valorisatieprojecten in het MKB met 13 M€ extra vanuit het budget "Bevorderen innovatiekracht topsectoren."

Het Topsectorbeleid heeft veel energie losgemaakt in de gouden driehoek van het Agro&Food bedrijfsleven, kennisinstellingen en de overheid. Dit momentum willen we vasthouden. In de komende maanden gaan we de acties binnen de sector concretiseren. Vanuit een sterke positie, met een stevige ambitie en een unieke samenwerking kan de Topsector Agro&Food uitgroeien tot de Nederlandse groeidiamant van wereldformaat. Het Topteam is ervan overtuigd dat met dit Innovatiecontract de KPI's van het topsectorplan op het gebied van kennis en innovatie kunnen worden gerealiseerd.